

Reykjavík, 18.07.2018
Tilv. 2018/0510 - 0.3.01
þAÁ

Efni: Umsögn Neytendastofu um áform til nýrrar lagasetningar um leigubifreiðar

Neytendastofa vísar til máls nr. 76/2018 í samráðsgátt varðandi áform samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins til nýrrar lagasetningar um leigubifreiðar og starfsemi þeirra hér á landi.

Neytendastofa hefur sent ábendingu og tillögur til starfshópsins sem ráðuneytið skipaði sem brýnt er að mati stofnunarinnar að tekið verði tillit til við gerð lagafrumvarps um þessa mikilvægu starfsemi.

Helstu áherslur eru m.a:

- Skyld verði að hafa löggilt mælitæki í öllum leigubifreiðum þar sem gjald er tekið fyrir veitta þjónustu við akstur farþega
- Skyld verði að hafa gjaldskrá og leyfisbréf með áberandi hætti í leigubifreiðum

Neytendastofa fer með hlutverk landsmælifræðistofnunar Íslands sbr. ákvæði laga nr. 91/2006, um mælingar, mæligrunna og vigtarmenn og er lögbært stjórnvald á sviði mælifræði og eftirlits með mælitækjum sem nota skal til útreiknings á verði og sölu til neytenda á vörum eða þjónustu. Stofnunin fer jafnframt með eftirlit samkvæmt ákvæðum laga nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu þ.á.m. ákvæðum um verðupplýsingar til neytenda.

Í IV. kafla laga nr. 91/2006, sbr. 13. gr. laganna eru talin upp þau mælitæki sem á Evrópska efnahagsssvæðinu eru almennt gerð eftirlitsskyld, s.s. raforkumælar, vatnsmælar og einnig gjaldmælar leigubifreiða. Framangreind ákvæði eru innleiðing á mælitækjatilskipun ESB, s.n. MID-tilskipun nr. 2004/22/ESB sem eftir endurútgáfu er nú númer 2014/32/ESB.

Framangreind ákvæði setja almennan grunn að kröfum sem gerðar eru til mælitækja sem þar eru talin upp. Til þess að mælitæki sem þar eru talin upp fari undir löggilt eftirlit er hins vegar nauðsynlegt að ákveða með nýjum lögum um starfsemi leigubifreiða að skyld sé að nota löggilta gjaldmæla í leigubifreiðum eins og nú er reyndar gert í 10. gr. laga 134/2001, um leigubifreiðar.

Neytendastofa samdi reglugerð um löggildingu og eftirlit gjaldmæla leigubifreiða árið 2012 og sendi til ráðuneytisins sem ráðherra hefur ekki staðfest. Mikilvægt er að mati Neytendastofu að framangreind drög að reglugerð verði uppfærð og staðfest af ráðherra svo

fjótt sem verða má. Þannig verður með reglubundnu eftirliti af hálfu mælitækjastjórnvaldsins, þ.e. Neytendastofu tryggt að mælitækin mæli ávallt rétt. Margvísleg ytri atvik geta haft áhrif á mælitækin, s.s. dekkjaskipti (vetur eða sumar), mælitæki bilar eða farið er inn fyrir innsigli mælitækis og mælieiginleikum er breytt af vangá eða ásetningi.

Neytendastofu hafa borist erindi jafnt innlendra sem og erlendra ferðamanna, en einnig erlendra systurstofnana með fyrirspurnum um hvort mælitæki leigubifreiða séu undir reglubundnu löggildingareftirliti hér á landi og hefur það vakið athygli að svo sé ekki. Tilgangur með eftirliti með gjaldmælum leigubifreiða er að þannig er neytendum (farþegum) með lögum tryggðar réttar mælingar þegar slík þjónusta er veitt. Réttar mælingar eru svo grundvöllur að útreikningi á gjaldi sem krafist er og einnig tryggir mælitækið að útreikningur á skatti sé ávallt réttur. Eftirlit með gjaldmælum þeirra sem þjónustuna veita skapar jafnframt almennt traust varðandi starfsemi leigubifreiða hér á landi.

Neytendastofa leggur því áherslu á að við setningu nýrra laga um starfsemi leigubifreiða verði sett skýr ákvæði um löggildingu gjaldmæla leigubifreiða og eftirlit með þeim. Í Noregi er Justervesenet systurstjórnvald Neytendastofu og með umsögn þessari fylgir nýleg skýrsla þeirra sem skýrir að ekki eru að svo stöddu til stafrænar lausnir eða „app“ sem getur leyst af hendi áreiðanlegar mælingar en tekið er fram að unnt væri í framíðinni að þróa slika lausn en það mun taka talsverðan tíma. Skýrslan skýrir einnig skilmerkilega út ýmsa grundvallarþætti varðandi gjaldmælingar leigubifreiða.

Í lögum nr. 57/2005 eru skýr ákvæði um að seljendur á vörum og þjónustu beri að hafa gjaldskrá sem er aðgengileg neytendum með áberandi hætti. Neytendastofa telur að núverandi fyrirkomulag við framsetningu á verðskrám í bifreiðum sé oft ekki nægilega gagnsæ og sést almennt ekki áður en farið er inn í bifreiðina. Tilgangur með nýju lagafrumvarpi er m.a. að auka val og samkeppni á þessum markaði og þegar af þeirri ástæðu verður með lögum að skylda leigubifreiðar til þess að hafa gjaldskrána sýnilega í glugga bifreiðar með áberandi hætti. Jafnframt er nauðsynlegt að mati stofnunarinnar að neytandi (farþegi) sjái glöggt afrit af leyfisskirteini viðkomandi ökumanns þegar inn í bifreiðina er komið. Það tryggir öryggi og eykur traust á þeim sem veitir þjónustuna.

Í 10. gr. núgildandi laga nr. 134/2001 segir að það sé á verksviði Samgöngustofu að setja reglur og ákveða með hvaða hætti gjaldskrár skuli vera sýnilegar neytendum. Neytendastofa skv. gildandi lögum nr. 57/2005 hefur almennt eftirlit með gjaldskrám hjá seljendum vörum og þjónustu og eru engar undantekningar þar á nema skv. framangreindu sérákvæði laga um leigubifreiðar. Neytendastofa telur að breyta þurfi þessu þannig að eftirlit með gjaldskrám og framsetningu þeirra gagnvart neytendum sé alfarið á verksviði Neytendastofu.

Í ljósi þeirra miklu breytinga sem hafa orðið hér á landi undanfarin ár s.s. mikil fjölgun ferðamanna er mikilvægt að við setningu laga um starfsfemi leigubifreiða verði skýr lagarammi sem styður við það að fullt traust sé til þjónustunnar, útreiknings á gjaldi fyrir veitta þjónustu og sem tryggir góð og rétt skattskil til ríkissjóðs. Það styður við jafnræði milli atvinnuvega og samkeppni á þessum sértæka markaði.

Neytendastofa er reiðubúin til nánara samstarfs varðandi gerð reglna um eftirlit með gjaldmælum leigubifreiða þar sem sérþekking hennar og tengls við systurstjórnvöld, t.d. í Noregi er unnt að nýta til þess að auka traust varðandi gjaldmælingar og starfsemi leigubifreiða hér á landi.

Virðingarfyllst
f.h. Neytendastofu

Tryggvi Axelsson
Forstjóri

Bjarni Bentsson

Fylgiskjal: „Utredning om funksjonelle krav til mobile applikasjoner sem alternativ til taksemetre“ – Justervesenet 29. september 2017